

gående undersøgelser af den negative påvirkning af naturressourcerne og dens mulige konsekvenser.

2.4. *Afhjælpende foranstaltninger*

2.4.1. *Gældende ret*

Jordforureningsloven fastsætter pligten til at undersøge eller afhjælpe skade på naturressourcer som følge af en jordforurening, der er omfattet af loven. Loven omfatter forureninger i form af stoffer, der er i eller er gået igennem jord, medmindre forureningen er sket som led i jordbrugsmæssig spredning af pesticider, gødning, slam m.v.

Et påbud om afhjælpende foranstaltninger efter jordforureningsloven vil være et påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger. Det bemærkes i den sammenhæng, at en forurening eller en restforurening – uafhængigt af omkostningernes størrelse – som udgangspunkt ikke kan kræves fjernet, hvis der foreligger en høj grad af sikkerhed for, at den hverken aktuelt eller i fremtiden indebærer en miljø- eller sundhedsmæssig risiko. Hvor det er muligt, vil de afhjælpende foranstaltninger typisk bestå i at fjerne forureningen og genoprette den forurenede lokalitet efter at have fjernet forureningen. Er det ikke muligt at fjerne forureningen (helt), eller vil omkostningerne hertil være uproportionale, foretages der en risikovurdering af (rest)forureningen og der gennemføres om nødvendigt foranstaltninger, der kan imødegå disse risici.

Miljøbeskyttelsesloven fastlægger pligten til at undersøge eller afhjælpe skader som følge af den forurening af naturressourcer, som ikke er omfattet af jordforureningsloven. Miljøbeskyttelsesloven fastsætter som jordforureningsloven krav om genopretning til hidtidig tilstand. De afhjælpende foranstaltninger, der iværksættes efter miljøbeskyttelsesloven, vil være af samme omfang og karakter som afhjælpende foranstaltninger efter jordforureningsloven.

Vandforsyningsloven rummer ikke bestemmelser om afhjælpning af skader på naturressourcer som følge af vandindvinding, men der er i lovens § 23 og § 28 fastlagt pligt til at erstatte skade, som forvoldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. Bestemmelserne i § 23 og § 28 fastsætter en forpligtelse til at erstatte et økonomisk tab.

Efter havmiljøloven meddeles der ikke påbud om afhjælpende foranstaltninger, udover hvad der måtte være nødvendigt i forhold til bekæmpelse af forurening, jf. ovenfor om beskrivelse af gældende ret for så

vidt angår foranstaltninger, der kan forebygge, at en miljøskade indtræder. Efter § 10 i bekendtgørelse om udledning af stoffer og materialer fra visse havanlæg kan Miljøstyrelsen, »hvis den finder det påkrævet i forbindelse med efterforskning, produktionsboring eller indvinding, pålægge ejeren eller brugeren af et havanlæg at udføre undersøgelser eller iværksætte foranstaltninger til overvågning og bevaring af miljøet i det omliggende havområde. Miljøstyrelsen kan herunder pålægge havanlæggets ejer eller bruger at efterlade havområdet i miljømæssigt forsvarlig stand«.

Efter lov om miljø og genteknologi og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug forudsættes der en ubetinget pligt til at søge følgerne af driftsforstyrrelser eller uheld effektivt afværget eller forebygget, og Miljøstyrelsen henholdsvis kommunalbestyrelsen kan i tilfælde af ulovlige forhold tillige påbyde den ansvarlige i videst muligt omfang at genoprette den hidtidige tilstand.

Naturbeskyttelsesloven, skovloven, jagt- og vildtforvaltningsloven, Tøndermarskloven og råstofloven fastsætter alle, at det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger at berigtige ulovlige forhold. Det antages i praksis, at dette ansvar også gælder efter vandløbsloven. Kravet om at berigtige det ulovlige forhold - bringe den ulovlige tilstand til ophør - indebærer, at naturressourcen skal bringes tilbage til den tilstand, den var i, før det ulovlige forhold fandt sted.

2.4.2. *Lovforslaget*

Når der er truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, herunder om hvem der er ansvarlig for skaden, skal den ansvarlige undersøge og afhjælpe miljøskaden. Kravene til, hvordan en miljøskade afhjælpes, er fastsat i lovforslagets § 23, jf. regler, der vil blive fastsat efter lovforslagets § 14, stk. 3.

Ligesom miljøansvarsdirektivet indeholder lovforslaget forskellige krav til afhjælpning af en miljøskade på jord henholdsvis afhjælpning af en skade på vandmiljøet og på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder.

2.4.2.1. *Afhjælpende foranstaltninger i forhold til en miljøskade på jord*

For så vidt angår afhjælpning af en miljøskade på jord indeholder miljøansvarsdirektivet krav om, at den betydelige risiko for menneskers sundhed, som en miljøskade på jord indebærer, fjernes, se eventuelt direktivets artikel 6 og artikel 7, jf. bilag II, afsnit 2. Kravene til de afhjælpende foranstaltninger fastlægges i denne sammenhæng på baggrund af en risikovurdering. Ved denne risikovurdering kan der tages ud-